

Матеріали і дослідження
з археології Прикарпаття і Волині.
Вип. 15. 2011. С. 320–328.

Ярослав ОНИЩУК,
Віталій ЛЯСКА,
Галина ВІТВІЦЬКА

ДОСЛІДЖЕННЯ ПАМ'ЯТКИ МАЛИНИЩЕ I У ВЕРХІВ'ї р. СЕРЕТ

Археологічні пам'ятки верхньої течії р. Серет, що на Волино-Подільському пограниччі, на сьогодні вивчені недостатньо. Тут проводилися розкопки лише на могильнику висоцької культури в Лукавці (І. Герета, Л. Крушельницька) [Крушельницька, 2002; Ільчишин, 2007], поселеннях цього ж часу біля сіл Маркопіль і Вербівчик (Л. Крушельницька) [Крушельницька, 1986, с. 354], підкурганного поховання бабинської (багатоваликової кераміки) культури ранньобронзового віку в околиці с. Паликорови (Л. Крушельницька) [Бандрівський, 1997, с. 138–139; 2007, с. 196], християнських поховань XVII ст. в Підкамені (М. Рожко, Р. Берест) [Берест, 2008; 2009; Онищук, 2011, с. 35–36], а також розвідки біля сіл Вербівчик, Маркопіль, Орихівчик, Стиборівка (Л. Крушельницька) [Крушельницька, 1986, с. 354], Пеняки (Я. Онищук) [Онищук, 1999, с. 25; 1999а, с. 137] та селища Підкамінь (М. Бандрівський, М. Рожко, Я. Онищук) [Бандрівський, 1992, с. 81–86; 1992а; Рожко, 1998; 1999, с. 46–48; Онищук, 2010, с. 240–243].

Нові матеріали до вивчення давнього населення верхнього Надсереття були отримані у 2008 р. в результаті досліджень багатошарової пам'ятки Малинище I Бродівським загonom археологічної експедиції Львівського національного університету імені Івана Франка.

Поселення Малинище I знаходиться на південно-східній околиці с. Малинище (адміністративно відноситься до Пеняківської сілької ради) Бродівського району Львівської області (рис. 1). В географічному плані ця територія розташована у південно-західній частині Вороняцького горбогір'я, характерними рисами якого є лісистість та доволі значні абсолютні висоти (450 м н.р.м.). Поверхня Вороняків горбисто-пасмова, розчленована долинами річок і балок (так званими прохідними долинами). Переважають місцевості крутосхилих пагорбів з ясно-сірими та сірими лісовими ґрунтами під буковими і грабово-буковими лісами, а також пологосхилими темно-сірими, сірими лісовими та чорноземними ґрунтами під дубово-грабовими лісами і сільськогосподарськими угіддями [Геренчук (ред.), с. 29, 119].

Культурний шар пам'ятки локалізується на східному та південному схилах мисового підвищення, оточеного зі сходу та півдня старицею безіменного струмка, а із заходу – потоком Серет Малий – одним з багатьох лівосторонніх допливів верхньої течії р. Серет. Зі сходу і півдня вона добре захищена від несприятливих погоднокліматичних умов пагорбами, які домінують над цією територією. У зв'язку із вигідними топографічними особливостями свого розташування місцевість неодноразово заселялася в різні історичні періоди. Зокрема, в результаті попередньої розвідки тут були виявлені матеріали мезолітичної доби, епохи бронзового-ранньозалізного віків, римського часу та Київської Русі XII–XIII ст. [Онищук, 2008, с. 181–182].

Рис. 1. Локалізація поселення Малинище I на контурній карті Львівської області

Fig. 1. Localization of Malynysche I settlement on the map of L'viv region

Завдання досліджень поселення Малинище I полягало у виявленні чітких хронологічних індикаторів, зокрема, об'єктів житлово-господарського призначення, у місці найбільшого скупчення підйомного матеріалу на її поверхні. З цієї метою у південно-східній частині поселення було закладено дві розвідкові траншеї, які після прирізок, викликаних потребою повного дослідження виявлених об'єктів, утворили два розкопи загальною площею 130 м².

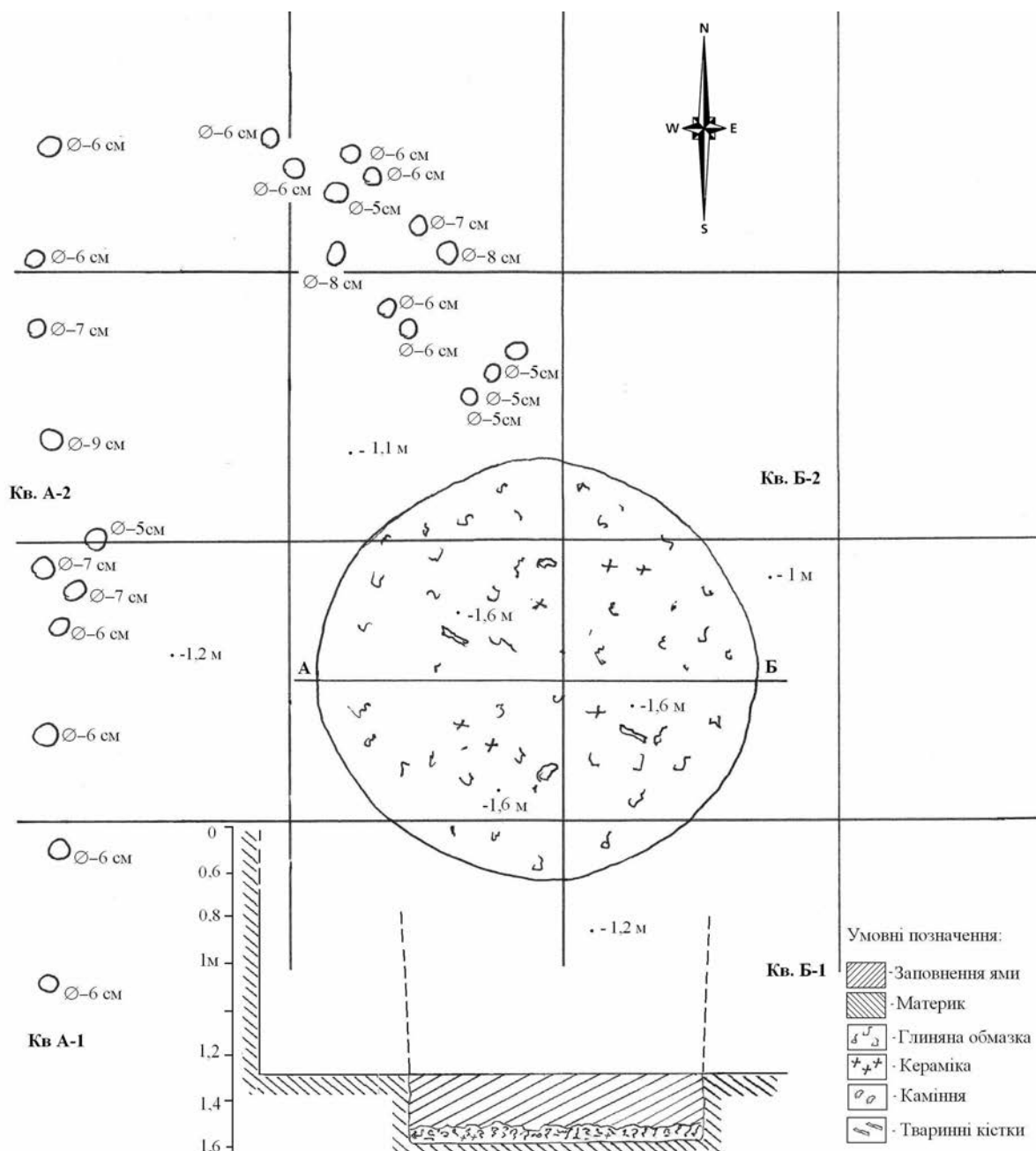

Рис. 2. План та стратиграфічний перетин об'єкту № 4 з розкопу 1 (масштаб 1:25)
 Fig. 2. Plan and stratigraphical section of object № 4 from excavated area 1 (scale 1:25)

Стратиграфія пам'ятки в місці проведення досліджень характеризується наступними даними: 0–0,1 м – дерновий шар; 0,1–0,3 м – орний шар, який частково знищив верхню частину культурного пласту; 0,4–0,7 м – непорушений оранкою культурний шар; 0,8–1 м – прошарок легкогумусованого суглинку; нижче 1 м – глиниста материнська порода. На стратиграфічні

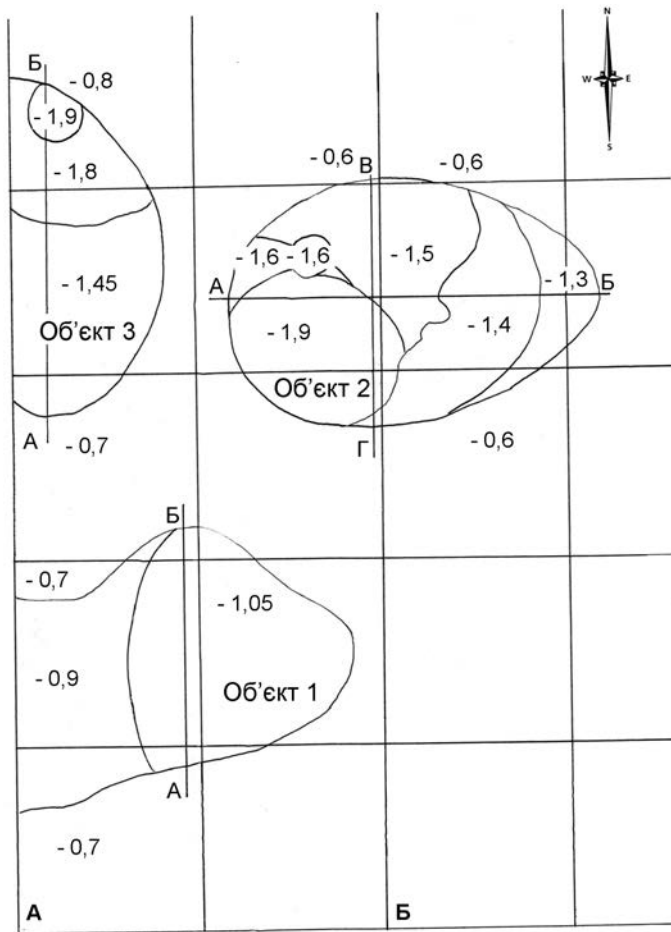

Рис. 3. План об'єктів в розкопі 2 (масштаб 1:25)
Fig. 3. Plan of objects at excavated area 2 (scale 1:25)

зафіксовано суцільний завал перепаленої глиняної обмазки товщиною 0,1 м. Рівне та добре утримане дно ями простежене на глибині 1,6 м від сучасної поверхні.

З північно-західного та західного боків об'єкта на глибині 1,1–1,2 м від рівня сучасної поверхні виявлено сліди 24 стовпових ямок округлої форми, ймовірно, залишків плетінчастої огорожі (рис. 2). З північно-західної сторони ями вони розмішувалися групами по 2–3 одиниці, розташовані на відстані 0,2–0,3 м одна від одної. Натомість, із західного боку стовпові ямки практично не утворювали скупчень, а розташовувалися лінійно на відстані 0,3–0,4 м між ними. Їхній діаметр становив 5–9 см, а глибина сягала 5–6 см. Таким чином, виходячи з результатів дослідження можемо припустити, що досліджений об'єкт був господарською ямою, яка зверху накривалася лядою, грубо обліпленою глиною. Навколо неї знаходилася огорожа у вигляді плетінчастої тину.

Виявлений в культурному шарі та заповненні споруди численний керамічний матеріал складається з фрагментів горщиків та мисок тюльпановидної, а також біконічної форми, орнаментованих проколами, гудзками і наліпними валиками по краю вінець (рис. 5–6). Він світло-жовтого кольору, грубостінний, виготовлений ліпним способом з глини, в якій присутні значні домішки шамоту. Поверхня горбкувата, погано заглажена. Аналогії до такого посуду відомі у висоцькій культурі [Крушельницька, 1976, с. 50], населення якої у XI–VII ст. до н.е. заселяло територію Волино-Подільського регіону, в тому числі й сучасної Бродівщини.

РОЗКОП 2. У розкопі площею 82 м² досліджено три різночасові об'єкти (рис. 3–4).

Об'єкт № 1 зафіксовано поблизу західної стінки розкопу (квадрат А1–А2). Його контури простежені на глибині 0,8 м від сучасної поверхні. На цьому рівні вони мали вигляд аморфної

особливості території суттєво впливала топографія її частин, оскільки в результаті господарських та ерозійних процесів глибина залягання материка на вершині пагорба та його схилах була різною і коливалася в межах 0,4–1,2 м. Відповідно, глибина залягання виявлених об'єктів залежала від їхнього розташування та часу функціонування.

РОЗКОП 1. У південній частині розкопу площею 48 м² зафіксовано об'єкт заглибленого типу (рис. 2). Його контури простежено на глибині 1,1–1,2 м від сучасної поверхні у перехідному до материка прошарку слабогумусованого суглинку. На цьому рівні вони мали вигляд округлої плями, яку характеризували темно-сірі легкогумусовані суглинки з вмістом перепаленої глиняної обмазки. Після вибірки заповнення з'ясувалося, що це господарська яма круглої в плані та циліндричної в розрізі форми, діаметром 1,5–1,7 м і глибиною 0,35–0,40 м. Її вміст складався з шару темно-сірих легкогумусованих суглинків товщиною 0,3 м, а також з фрагментів керамічного посуду ранньозалізного часу, каміння і тваринних кісток. На долівці

в плані ями, викопаній у легкогумусованому суглинку. В процесі досліджень з'ясовано, що об'єкт підтрикутної форми, видовжений по лінії схід-захід. Його довжина складала 1,8 м, а максимальна ширина – 1,45 м. Долівка нерівна, перепад глибин становив 0,15 м. Так, глибина західної частини ями від рівня сучасної поверхні сягала 0,9 м, а східної – 1,05 м.

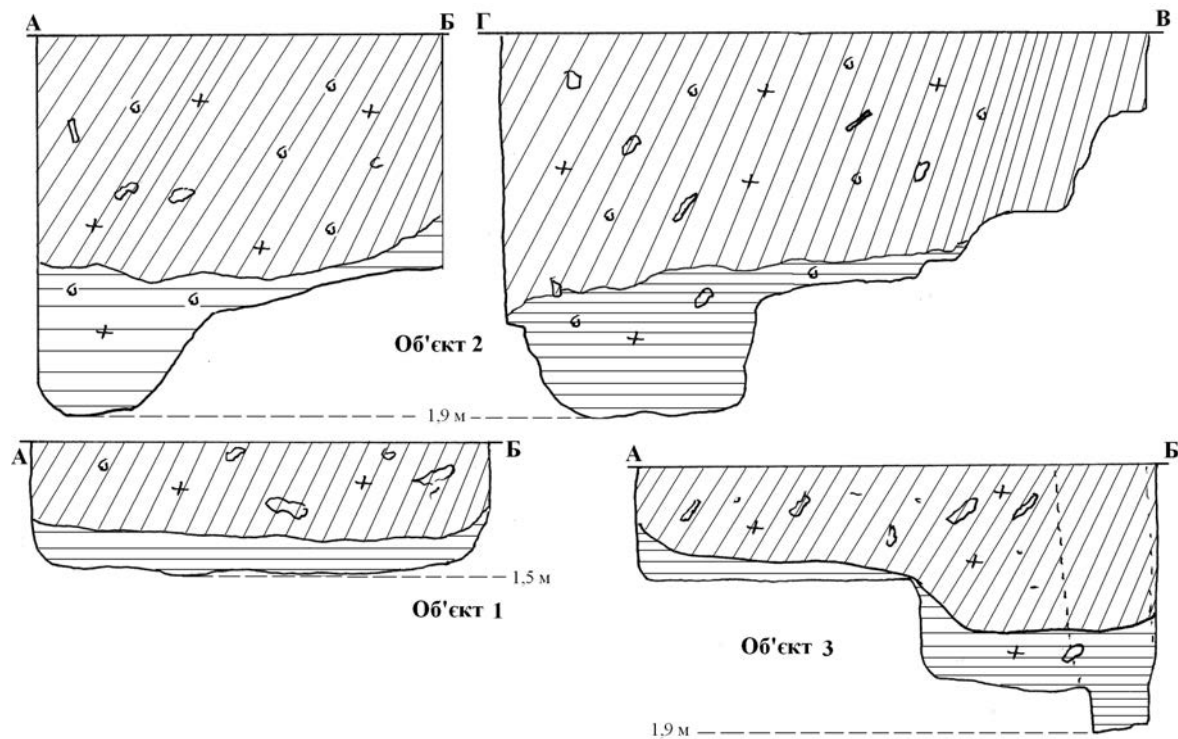

Рис. 4. Стратиграфічні перетини об'єктів з розкопу 2 (масштаб 1:25)

Fig. 4. Stratigraphical section of objects from excavated area 2 (scale 1:25)

Заповнення об'єкта складалося з двох верств: 1) темно сірі легкогумусовані суглинки, потужність яких сягала 0,3 м; 2) перемішаний прошарок ґрунту (суглинок з вкрапленнями чорнозему), потужністю до 0,15 м. У його верхньому пласті виявлено дрібні шматки глиняної обмазки, які потрапили сюди з культурного шару. Хронологію та функціональне призначення об'єкта не вдалося встановити через відсутність датуючого матеріалу. Правдоподібно, що це заглиблення, яке виникло в результаті господарської діяльності людей, наприклад, внаслідок видобування глини.

Об'єкт № 2 виявлено у квадратах Б2–Б3. Його контури у вигляді плями округлої форми з темним гумусованим заповненням простежено на глибині 0,4 м від рівня сучасної поверхні. У північно-західному куті зафіксовано слід від стовпової ями діаметром 0,2 м. Після повного розкриття об'єкта з'ясувалося, що це яма господарського або виробничого призначення яйцеподібної форми розмірами 2×1,3 м. Її залишки представлені заглибленим в материк котлованом (глибиною до 1,9 м від рівня сучасної поверхні), видовженим по осі захід-схід. Заповнення складали темні гумусовані суглинки, серед яких траплялися уламки керамічних посудин, значні шматки глиняної обмазки, тваринні кістки та дрібне каміння. Від материка цей шар відділяв перемішаний ґрунт (глинозем з вкрапленнями чорнозему) з включенням поодиноких уламків кераміки та камінців товщиною 0,1–0,4 м. Стінки споруди вертикальні, долівка нерівна. Якщо у східній, північній та південно-східній частині вона знаходилася на глибині 1,3–1,6 м, то у південно-західній стрімко понижувалася до відмітки 1,9 м від сучасної поверхні. Слід від стовпа у вигляді ямки діаметром 0,2 м, виявлений в північно-західній стороні об'єкта, свідчить про наявність над ним якогось покриття.

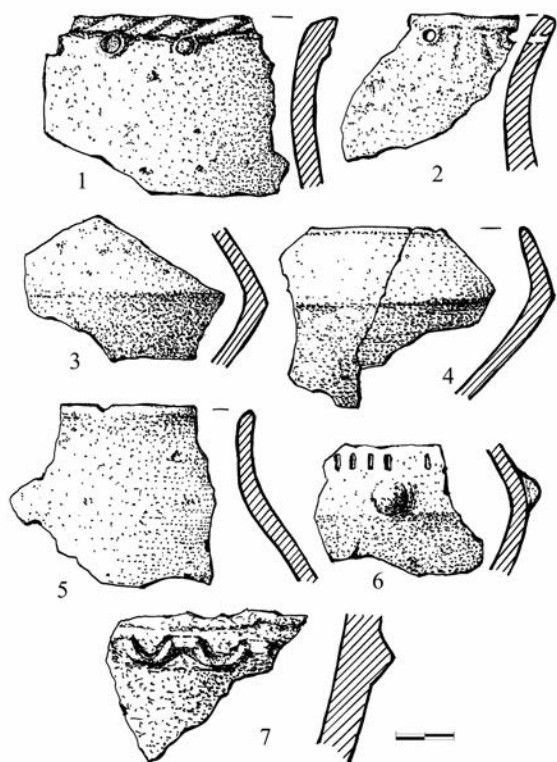

Рис. 5. Кераміка висоцької культури
Fig. 5. Ceramic of Vysotska culture

За класифікацією М. Малевської-Малевич подібні горщики відносяться до V типу, для якого характерні відхилені назовні вінця, краї яких заокруглені або загнуті всередину, утворюючи виступ округлої форми і закраїну з внутрішньої сторони. Такий профіль з'являється в кінці XI ст., домінує в XII ст. і поступово зменшується в кількості в першій половині XIII ст. [Малевская-Малевич, 2005, с. 37, рис. 12]. Горщики цього часу з закраїною відомі також в Буську [Довгань, 2007, с. 139], Зудечі [Корчинський, 2007, с. 271] та ін.

Об'єкт № 3 виявлено поруч із західною стінкою розкопу № 2 (квадрати А2–А3). Його контури простежено на глибині 0,7 м від рівня сучасної поверхні у вигляді овальної в плані ями, яку заповнювали темні гумусовані суглинки з вмістом перепаленої глиняної обмазки.

На жаль, з незалежних від нас причин західна частина споруди, що виходила за межі розкопу, залишилася недослідженою. В процесі вивчення об'єкта встановлено, що це була господарська яма орієнтовним діаметром 1,6–1,8 м. Її залишки представлені заглибленим в материк котлованом (глибиною до 1,8 м від рівня сучасної поверхні) з вертикальними стінками.

Аналогічні споруди відомі на пам'ятках слов'янського часу, зокрема, на райковецькому поселенні Гульськ у Східній Волині (будівля № 2) [Звіздецький, Готун, 2000].

В заповненні об'єкта № 2 знайдено кераміку періоду Київської Русі (рис. 9, 1–3, 7), фрагменти глиняної обмазки, залізну голку з обламаним вушком довжиною 4,7 см, а також дві пошкоджені кістяні проколки (рис. 9, 4–6). Довжина меншої з них – 5,3 см, більшої – 7,2 см.

Знайдений посуд представлений фрагментами струнких горщиків з широко розхиленими вінцями, короткою шийкою та високо піднятими, профільованими плічками. Він виготовлений на швидкоротаційному гончарному крузі із глиняної маси, в якій простежена домішка дрібного просіяного піску. Поверхня світло-жовтого кольору, випалена при високій температурі в гончарній печі, часом прикрашена хвилястим та прямолінійним орнаментами. На внутрішньому краю вінець присутня характерна закраїна для утримання накривки. Найближчі аналогії до описаної кераміки відомі серед матеріалів літописного Пліснеська, де вони датуються XII–XIII ст. [Кучера, 1962, с. 50].

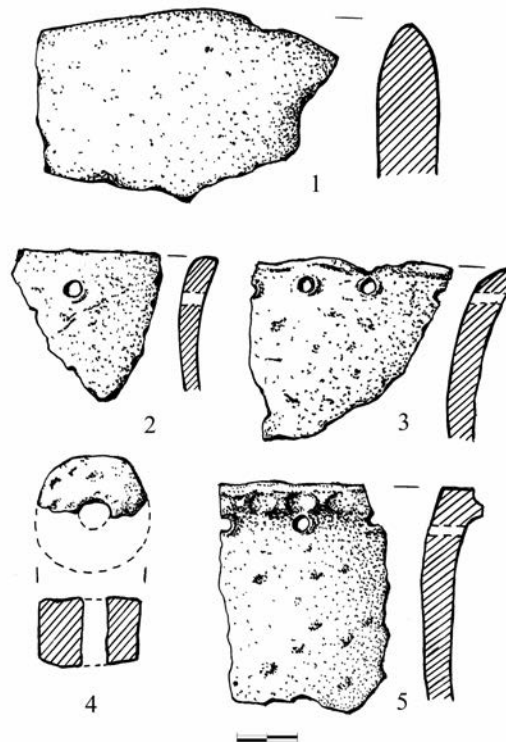

Рис. 6. Кераміка висоцької культури
Fig. 6. Ceramic of Vysotska culture

Дно плоске, дворівневе: глибина південної частини споруди сягала 1,45 м, північної – 1,8 м. В північній стороні об'єкта зафіксовано стовпову яму діаметром 0,3 м та глибиною 1,9 м від рівня сучасної поверхні. Заповнення становили темні гумусовані суглинки зі значною концентрацією уламків перепаленої глиняної обмазки. Тут також знайдено зуб корови, ікло дикого кабана, а також фрагменти посуду пізньоримського часу (рис. 7–8).

Керамічний матеріал ліпного та гончарного виготовлення. До першої групи відноситься декілька фрагментів невисоких горщиків та мисок із опуклим тулубом, прямими або загнутими до середини вінцями (рис. 7, 3–5). Їхня поверхня нерівна, погано заглажена, подекуди рустована рідкою глиною. В складі глиняної маси, з якої виготовлено посуд, спостерігаються домішки великозернистого піску, іноді шамоту і жорстви. На кількох фрагментах простежено ознаки домішування в керамічне тісто органіки (полови, подрібненої трави, соломи тощо). Аналогії до вищеописаного ліпного посуду відомі на пам'ятках вельбарської культури як Волино-Подільського пограниччя (Накваша I, Дудин II, Кобилля) [Онищук, 2000, с. 20–22; Строць, 2005, с. 456–458, 2008,

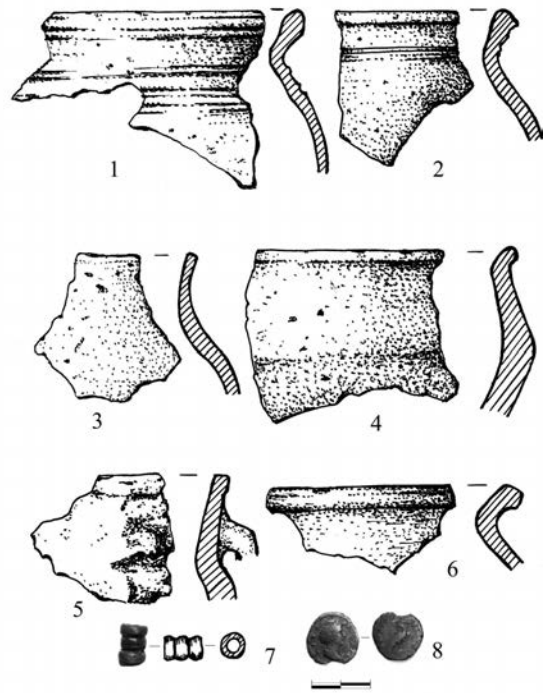

Рис. 7. Матеріали вельбарської культури: 1–2, 6 – гончарна кераміка, 3–5 – ліпна кераміка, 7 – скляна намистина, 8 – денарій Фаустіни Старшої

Fig. 7. Materials of Wielbark culture: 1–2, 6 – pottery, 3–5 – hand-made ceramic, 7 – glass bead, 8 – denarius of Faustina the Elder

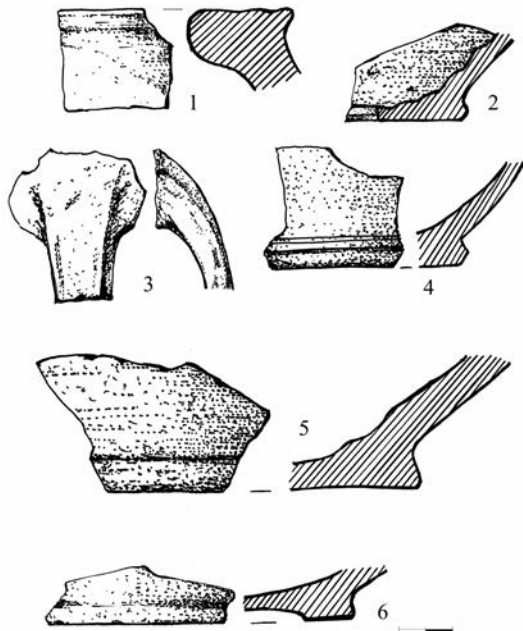

Рис. 8. Фрагменти гончарного посуду вельбарської культури

Fig. 8. Fragment of pottery of Wielbark culture

с. 122], так і суміжної Західної Волині [Козак, 1992, с. 89–90, 1994, рис. 37, 8–9; 39, 1, 3]. Подібна кераміка відома на пам'ятках Германців у Повісленні та басейні Ельби [Wolagewicz, 1993, s. 12, mapa 2.].

Гончарна кераміка представлена в значно більшій кількості. Це фрагменти горщиків, мисок і піфосів, виготовлених на швидко-ротаційному гончарному крузі, з потовщеними та розхиленими на зовні вінцями (рис. 7, 1, 2, 6; рис. 8). Колір посуду сірий з різними відтінками. В складі глиняної маси простежується значний процент великозернистого піску. Гончарний посуд виготовлявся в масовій кількості за провінційно-римською технологією і був продукцією професійних гончарів-ремісників. Така кераміка присутня на всіх черняхівських поселеннях, однак на її процентне співвідношення впливали різні чинники, в тому числі й відстань, яка відділяла той чи інший регіон від провінційно-римського світу. Наприклад, якщо на пам'ятках верхів'їв Західного Бугу та Дністра вона складає 50 % і

менше [Баран, 1981, с. 75], на території Поділля – 74–75 % [Винокур, 2000, с. 86], то в Подунав'ї і Північному Причорномор'ї – близько 100 % від загальної кількості посуду. Як свідчать дослідження, приблизно з IV ст. н.е. якість гончарної кераміки погіршується: її поверхня стає шорсткою, у тісто додають крупнозернисті домішки (пісок), погіршується випал. Як бачимо, саме такий матеріал присутній на поселенні римського часу Малинище I.

Серед артефактів, знайдених в культурному шарі розкопу № 2, на увагу заслуговують скляна намистина та римський денарій Фаустіни Старшої. Прикраса виявлена на глибині 0,5 м від сучасної поверхні. Вона трубчаста в перерізі, тричленної конструкції, виготовлена з коричневого, з темними прожилками, пастового скла (рис. 7, 7). Висота виробу 1,1–1,3 см, діаметр – 0,9 см.

Подібні предмети нечасто зустрічаються на поселеннях, оскільки більше відомі з поховальних пам'яток. Це пов'язано з тим, що вироби зі скла, в тому числі й прикраси, були предметами провінційно-римського імпорту, а отже надходили на варварські території в обмеженій кількості. Найближчою аналогією до знахідки є намистина зі скляного намиста, виявленого у 1982 р. І. Геретою у похованні № 111 Чернелево-Руського могильника біля Тернополя*. Згідно класифікації Т. Став'ярської подібні вироби датуються періодом III – поч. IV ст. н.е. (фаза C_{1b}-C₂ римського часу) [Stawiarska, 1987, s. 53].

Найкращим хронологічним індикатором поселення пізньоримського часу Малинище I виступає срібний римський денарій, викарбуваний в честь дружини імператора Антоніна Пія – Фаустіни. Це так званий “консекраційний” (посмертний) випуск монети, який датується 141 р. н. е. Її діаметр 1,7 см, вага приблизно 3 г. На аверсі зображено бюст Августи Фаустіни (старшої) та легенда “DIVA FAVSTINA”. На реверсі – крокуючий павич з легендою “CONSECRATIO” (рис. 7, 8). Виходячи з дати карбування можемо припустити, що денарій міг потрапити на територію поселення в кінці II – на початку III ст. н.е.

Таким чином, вивчення матеріалів з споруди № 3 дозволяє відносити її до вельбарської культури і датувати періодом пізньоримського часу (III–IV ст. н.е.)

Окрім вище описаних матеріалів, в розкопі № 2 також виявлено декілька фрагментів кераміки і крем'яних знарядь епохи бронзового віку. Серед крем'яних знахідок на увагу заслуговують фрагмент серпа (розміри збереженої частини 4,2×4,7 см) та відбійник розмірами

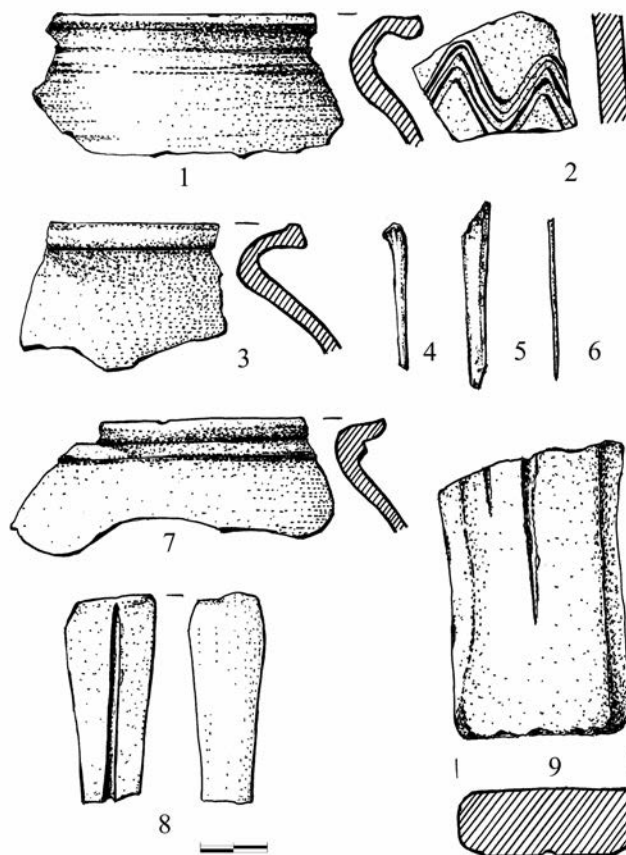

Рис. 9. Матеріали з розкопу № 2: 1–3, 7 – кераміка XII–XIII ст., 4–5 – фрагменти кістяних проколок, 6 – уламок залізної голки, 8–9 – гострильні камені
Fig. 9. Material from excavated area № 2: 1–3, 7 – ceramic from XII–XIII centuries, 4–5 – fragments of bone puncture, 6 – fragment of iron needle, 8–9 – sharpening stone

* Зберігається у фондах Тернопільського обласного краєзнавчого музею. Інв. № ТКМ KB 17254/A 2004.

5,2×6,4 см. В культурному шарі знайдено фрагменти двох кам'яних гострильних каменів розмірами 6,35×9,25 см і 2,7×7,70 см з бороденкою посередині (рис. 9, 8–9).

Таким чином, в результаті археологічних розкопок багатощарової пам'ятки Малинище I були отримані важливі матеріали до вивчення матеріальної культури населення, яке проживало у верхів'ї р. Серет в бронзовий, ранньозалізний, пізньоримський та середньовічний періоди.

ЛІТЕРАТУРА

Бандрівський М.

- 1992 Сварожі лики. – Львів. – 104 с.
1992а Наскельний могильник періоду раннього середньовіччя в Підкамені // Історія релігій в Україні. – Київ–Львів. – С. 5–6.
1997 Відкриття пам'яток культури багатоваликової кераміки на Львівщині // Археологія. – Київ. – № 1. – С. 138–142.
1997а Вплив сходу на розвиток спільнот раннього – початку середнього періодів епохи бронзи на заході Українського лісостепу // Записки НТШ. Праці Археологічної комісії. – Львів. – Т. ССLIII. – С. 153–205.

Баран В.Д.

- 1981 Черняхівська культура. За матеріалами Верхнього Дністра і Західного Бугу. – Київ. – 264 с.

Берест Р.

- 2008 Дослідження монастиря в селищі Підкамінь на Львівщині // МДАПВ. – Львів. – Вип. 12. – С. 360–367.
2009 Розвідкові археологічні дослідження в околицях монастиря смт Підкамінь на Бродівщині // Фортеця: збірник заповідника “Тустань”: на пошану Михайла Рожка. – Львів. – Кн. 1. – С. 379–387.

Винокур І.

- 2000 Черняхівська культура: витоки і доля. – Кам'янець-Подільський. – 376 с.

Геренчук К.І. (ред.)

- 1972 Природа Львівської області / за ред. К.І. Геренчука. – Львів. – 151 с.

Довгань П.

- 2007 Колекція реставрованих горщиків з городища літописного Бужська // Вісник Інституту археології ЛНУ ім. І. Франка. – Львів. – Вип. 2. – С. 137–142.

Звіздецький Б.А., Готун І.А.

- 2000 Будівлі селища Гульськ та їх значення для вивчення соціально-економічного феномену поліського села кінця I тис. // Режим доступу: http://archaeology.kiev.ua/journal/040700/zvzdettsky_gotun.htm

Льчишин В.

- 2007 Могильник висоцької культури в селі Лукавець на Бродівщині (3 розкопок Ігоря Герети 1978 року) // Записки НТШ. Праці Археологічної комісії. – Львів. – Т. ССLIII. – С. 611–616.

Козак Д.Н.

- 1992 Етнокультурна історія Волині (I ст. до н.е. – IV ст. н.е.). – Київ. – 176 с.
1994 Пам'ятки давньої історії Волині у с. Линів. – Київ–Луцьк–Львів. – 112 с.

Корчинський О.

- 2007 Зудеч (короткий підсумок археологічних досліджень) // МДАПВ. – Львів. – Вип. 11. – С. 264–280.

Крушельницька Л.

- 2002 Могильник висоцької культури в селі Лукавець // Записки НТШ. Праці Археологічної комісії. – Львів. – Т. ССXLIV. – С. 520–534.

Крушельницькая Л.И.

- 1976 Північне Прикарпаття і Західна Волинь за доби раннього заліза. – Київ. – 146 с.
1986 Исследования на Львовщине // АО 1985 г. – Москва. – С. 354.

Кучера М.П.

1962 Древній Пліснеськ // Археологічні пам'ятки УРСР. – Київ. – Т. XII. – С. 3–56.

Малевская-Малевич М.В.

2005 Керамика западнорусских городов X–XIII вв. // Труды Института истории материальной культуры Российской академии наук. – Т. 7. – СПб. – 160 с.

Онищук Я.

1999 Нові матеріали до вивчення давньоукраїнських пам'яток Вороняцького горбогір'я // Галицько-Волинська держава (матеріали і дослідження). – Львів. – С. 23–26.

1999a Розвідки у верхів'ях р. Серет // Археологічні відкриття в Україні 1998–1999 рр. – Київ. – С. 137.

2000 Германське населення вельбарської культури в етнічній історії Волино-Подільського пограниччя // Вісник Львівського університету. Серія історична. – Львів. – Вип. 35–36. – С. 13–31.

2008 Археологічні пам'ятки Бродівського району Львівської області (за матеріалами Бродівського історико-краєзнавчого музею) // АДЛУ. – Львів. – Вип. 11. – С. 172–194.

2010 Підкамінські печери: спроба історичної інтерпретації // Наукові записки. Рівненський обласний краєзнавчий музей. – Рівне. – Вип. VIII. – С. 240–243.

2011 До питання хронології християнських поховань в урочищі “Камінь” у Підкамені // Брідщина – край на межі Галичини й Волині. Матеріали п'ятої краєзнавчої конференції, присвяченої Міжнародному Дню пам'яток історії та культури. – Броди. – Вип. 4. – С. 35–38.

Рожко М.

1998 Скельні групи Медоборів та використання їх в минулому // Медобори і духовна культура давніх, середньовічних слов'ян (до 150-річчя виявлення Збруцького “Святовіда”). Матеріали наукової конференції. – Львів. – С. 113–124.

1999 Про деякі оборонні Преображенські монастирі XIII ст. в Галичині // Лавра. – Львів. – № 1. – С. 42–49.

Строцьень Б.

2005 Дослідження поселення пізньоримського часу біля с. Кобилля на Тернопільщині у 1991–1993 рр. // Europa Barbarica. Świerc wieku archeologii w Masłomęczu. – Lublin. – S. 453–463.

2008 Черняхівська культура Західного Поділля. – Тернопіль. – 272 с.

Stawiarska T.

1987 Katalog paciorków szklanych z obszaru Polski północnej w okresie wpływów rzymskich. – Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk–Łódź. – 148 s.

Wołagewicz R.

1993 Ceramika kultury wielbarskiej między Bałtykiem a morzem Czarnym. – Szczeciń. – 330 s.

**Yaroslav ONYSHCHUK,
Vitaly LIASKA,
Halyna VITVITS'KA**

INVESTIGATIONS ON MALYNYSHCHE I SITE IN THE UPPER FLOW OF RIVER SERET

The article presents the results of investigations on multilayered site Malynshche I which is situated in the upper flow of river Seret. This research was conducted by Brody detachment of archaeological expedition of Ivan Franko Lviv National University. Excavation resulted in discovery of three diverse household ditches of Early Iron Age (Vysotska culture), Late Roman time (Velbarska culture) and of Kyiv Rus time. Besides, a large quantity of Bronze Age artifacts was collected. There are numerous pieces of pottery, craft tools and household items. Some artifacts represent an ideal pointer for dating of specific chronological layers on this site like for example glass bead or Roman denarius of Faustina the Elder.